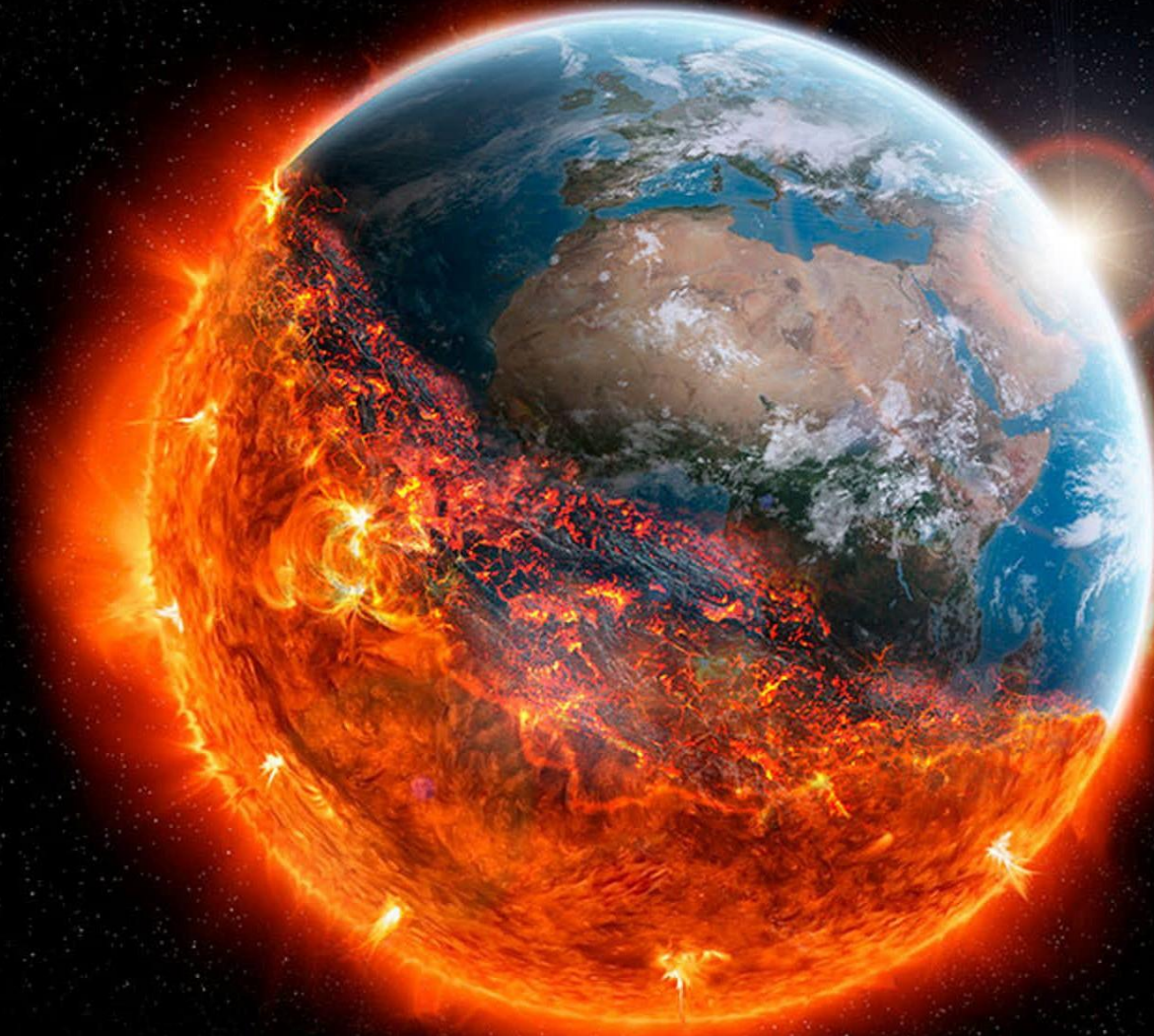

Gedrag **veranderen?**

De psychologische uitdagingen van **duurzaam** gedrag.

.....

PROBLEEM

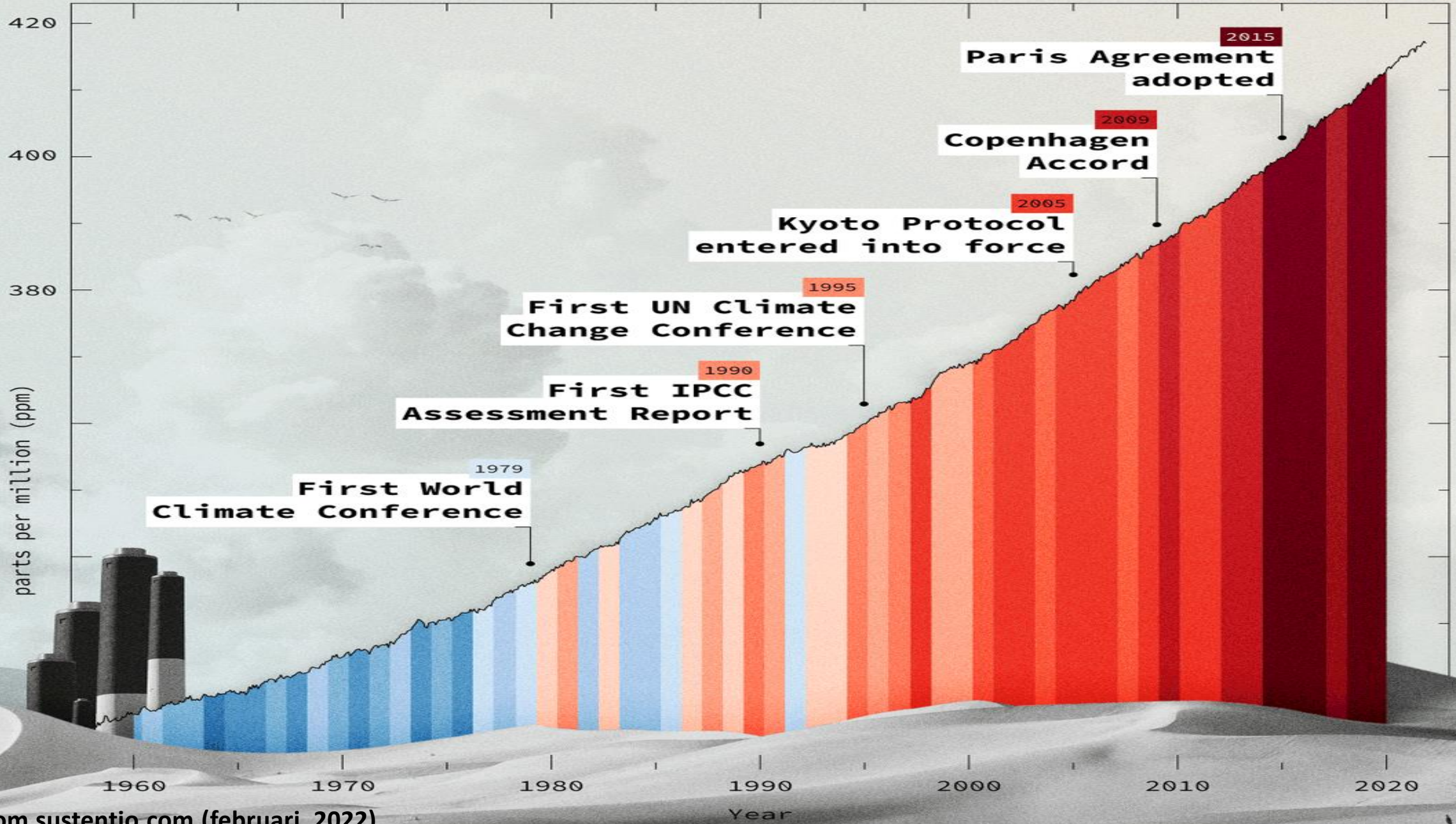
- ‘Action, action, action’
(Premier Rutte op de klimaattop in Glasgow, 1 november, 2021)

In de afgelopen 35 jaar heeft de Nederlandse overheid opgeteld **265 miljard euro uitgegeven** aan het milieu- en klimaatbeleid – dat is ruim 33.000 euro per Nederlands huishouden, zo'n 950 euro per huishouden per jaar. Ondertussen **werden de meeste milieuproblemen erger** in plaats van minder erg.

Paul Schenderling, 2022

Trends in Atmospheric CO₂ vs Global Temperature Change

#climateINACTIONstripes

Composite Graph of: Atmospheric CO₂ at Mauna Loa Observatory, December 2021 - Scripps Institution of Oceanography & NOAA Global Monitoring Laboratory | #ShowYourStripes - Graphics & Lead scientist: Ed Hawkins, National Centre for Atmospheric Science, University of Reading; Data: UK Met Office | Design by: sustentio [PG] | Licence: CC-BY
@wuehler_luiz @vriebekeme @marcusasmieit @sustentioEJ

FALSE **CONSENSUS**

Generieke draagvlak

≠

Individueel handelen

'Moral Disengagement'

2

Amsterdam
Centraal

**Gebrek aan (individueel)
eigenaarschap**

**Heel erg van
Antarctica,
maar ik koop
toch geen
ledlampen**

e
u-
CC
we
er-

Motivationaleel
Ambivalent

ck

Waarom ambivalent?

Niet echt belangrijk > Gebrek aan persoonlijke urgentie en relevantie. Andere prioriteiten. Geringe (detail) kennis. Andere norm/idee over wat nodig is. Sceptis. Onverschillig.

Niet echt zin in > Gedoe. Ongemakkelijk. Onzeker. 'Andere dingen te doen'. Laag handelingsperspectief.

Waarom (ik)? > Heeft amper zin wat ik doe. Anderen eerst aan zet. Tevreden over eigen inzet en prestatie. Anderen doen het ook (niet).

‘Solution *Aversion*’

VROEGER

**Brenda had besloten
milieubewuster te gaan leven**

NU

**ÉIGENLIJK KAN
DIT DUS NIET...**

“Ergens **bewust van zijn
en er naar **handelen** zijn
twee verschillende
dingen”**

(Uit: Tijd voor biodiversiteit, Naturalis, september 2021)

Copingstrategieën -1

Onrealistisch Optimisme 'Ach joh, met slimme technieken lossen we het wel op.'

Social validation 'Ik zie om mij heen al mijn vrienden nog gewoon Vliegen'

Copingstrategieën -2

**Advantage
Comparison** 'Weet je
hoeveel mijn buren
wel niet verspillen?'

Source derogation
'Beleidsmakers en
wetenschappers
bedenken ieder jaar
iets nieuws'

Copingstrategieën -3

Selective exposure
'Ik las pas nog dat kernenergie alles oplost'

Moral Licensing 'Ik doe al aan afvalscheiding'

Unrealistisch

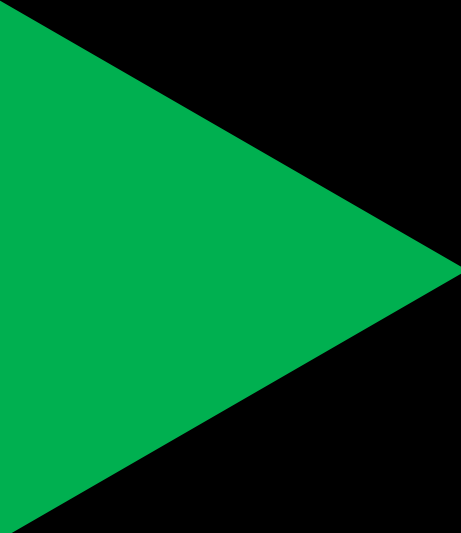
optimisme

De uitdaging

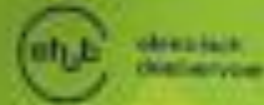
Hoe integreren we
psychologische
inzichten over gedrag in
de energietransitie?

Waarom **belangrijk**?

Verklaringen (en
oplossingen) hebben
meerdere **dieptelagen**

Hoi, wij
zijn eHUB.

Wil jij ook een eHUB in jouw buurt?

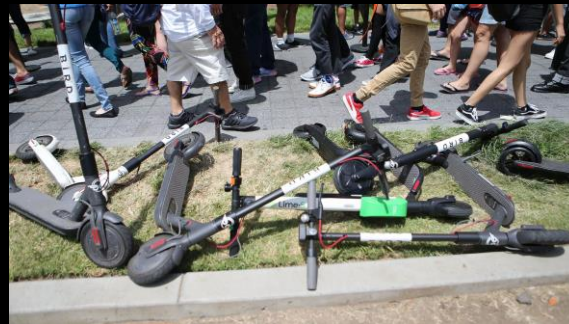
leefloosnehub.nl

Wat **vervangt** het – of wie **gebruikt** het?

Autogebruik ↑

Actieve ritjes ↓

OV ↓

Deelvervoer in Zurich stoot **meer CO2** uit dan de alternatieven die ze vervangen.

Reck, Martin and Axhausen (2021)

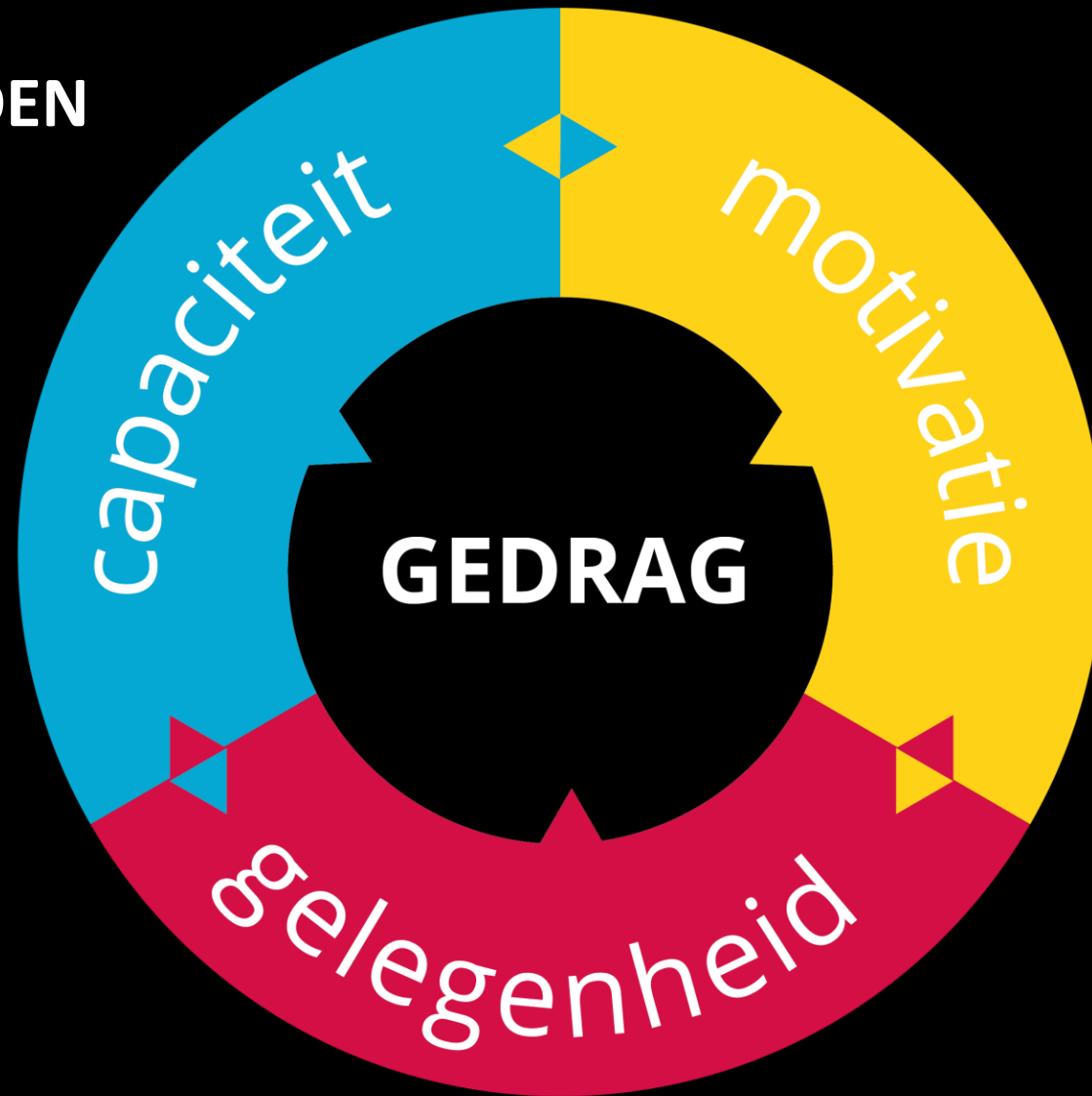
Durf te kiezen en
doelgericht te
puzzelen.

RANDVOORWAARDEN

GEDRAG

Michie et al., 2018

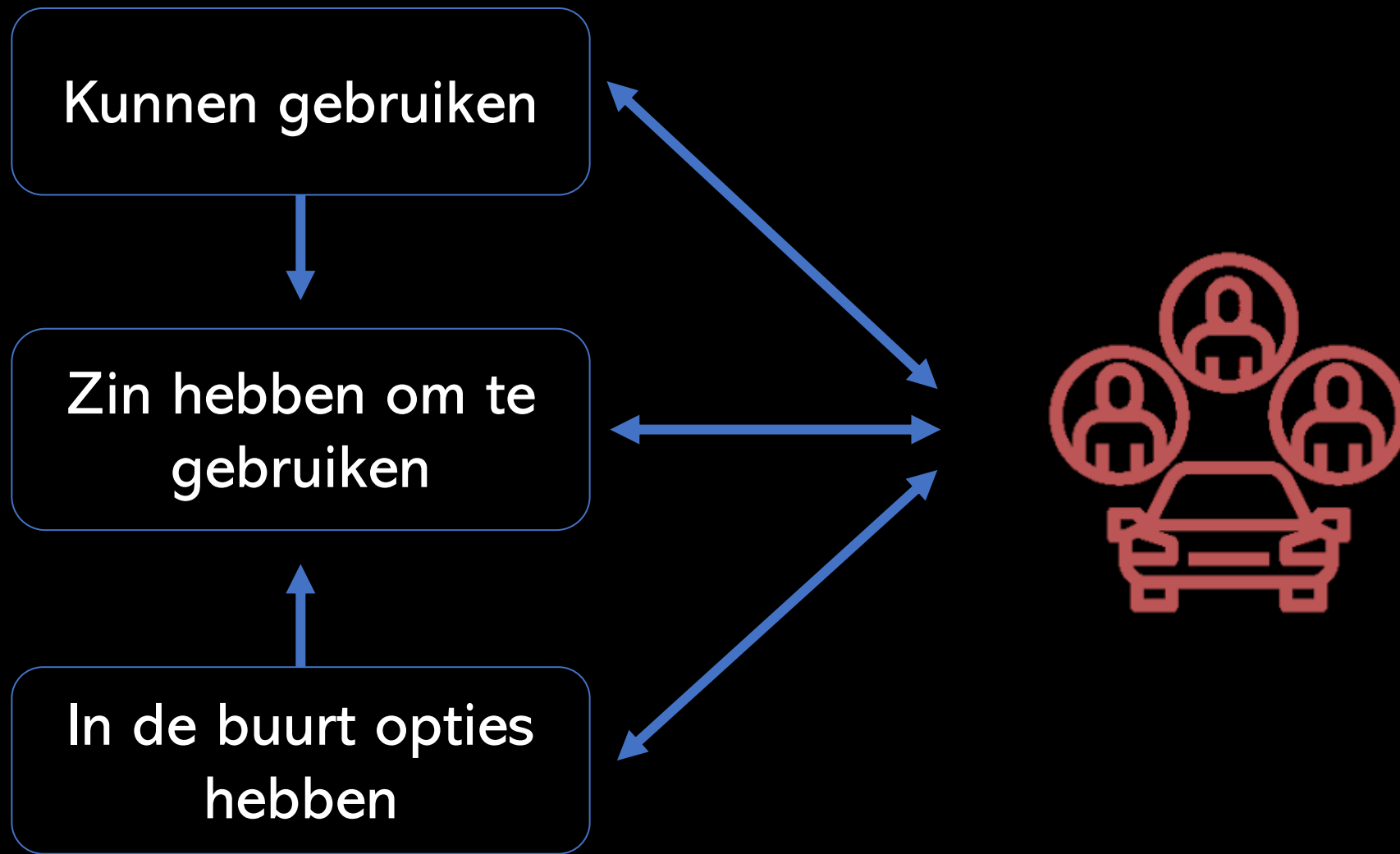

Kunnen zwemmen

Willen zwemmen

In de buurt van de
zee zijn

BELANGRIJK dat
met **beleid en**
maatregelen
wordt ingespeeld
op **alle drie** rand-
voorwaarden

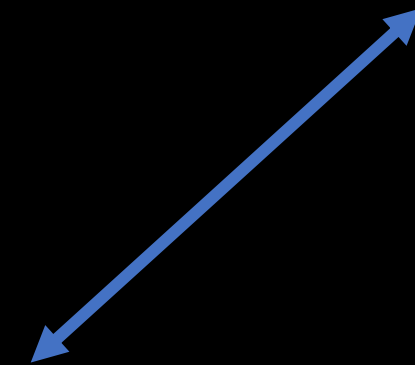
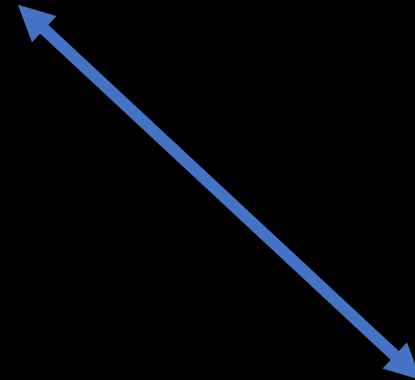
Kunnen gebruiken

Zin hebben om te
gebruiken

In de buurt opties
hebben

Beleid vertalen naar effectieve maatregelen

Fixers

Coaches

Opleiding

Training

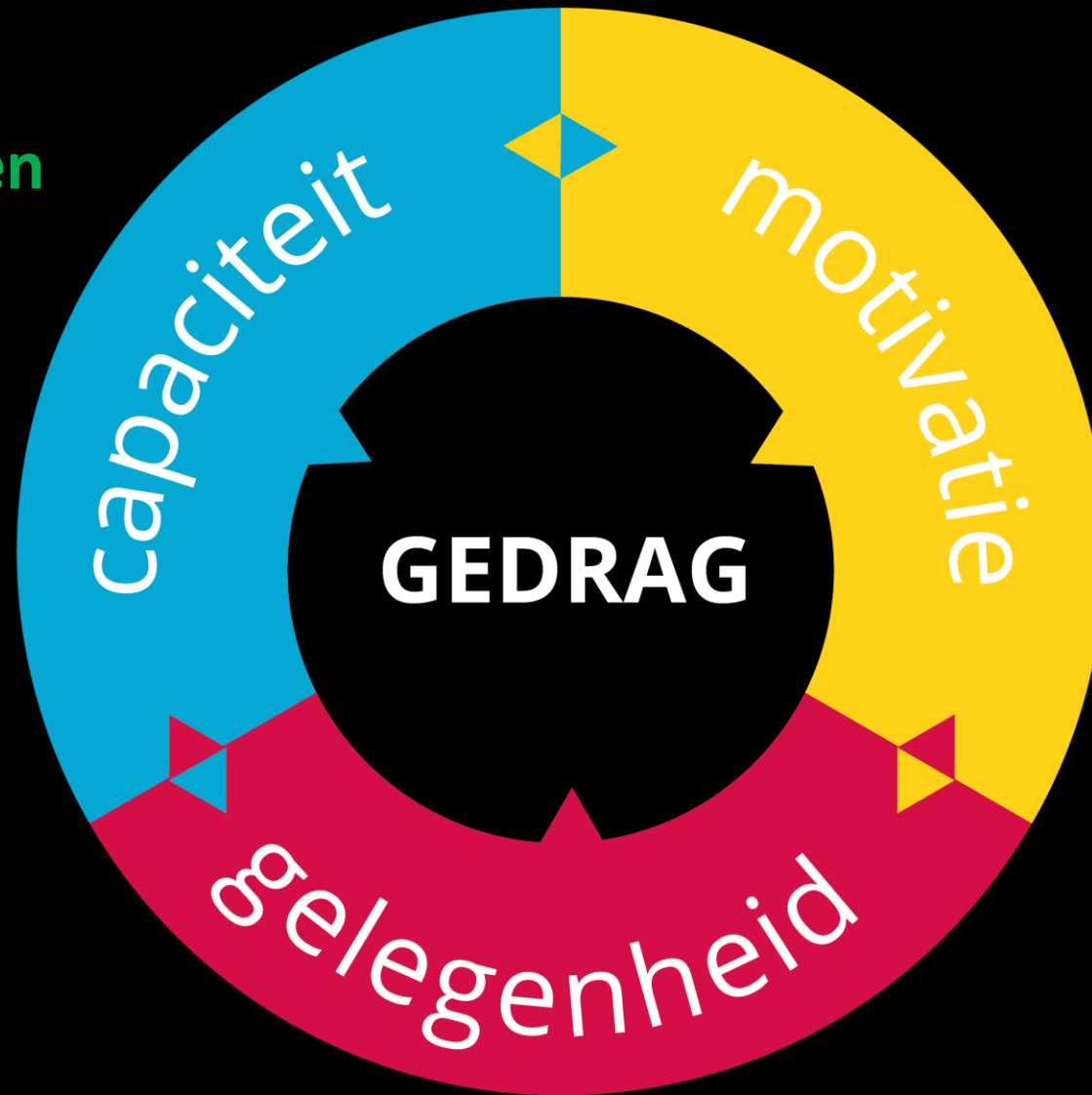
Sancties

Handhaving

Regelgeving

Voorzieningen

Beprijzing

Communicatie

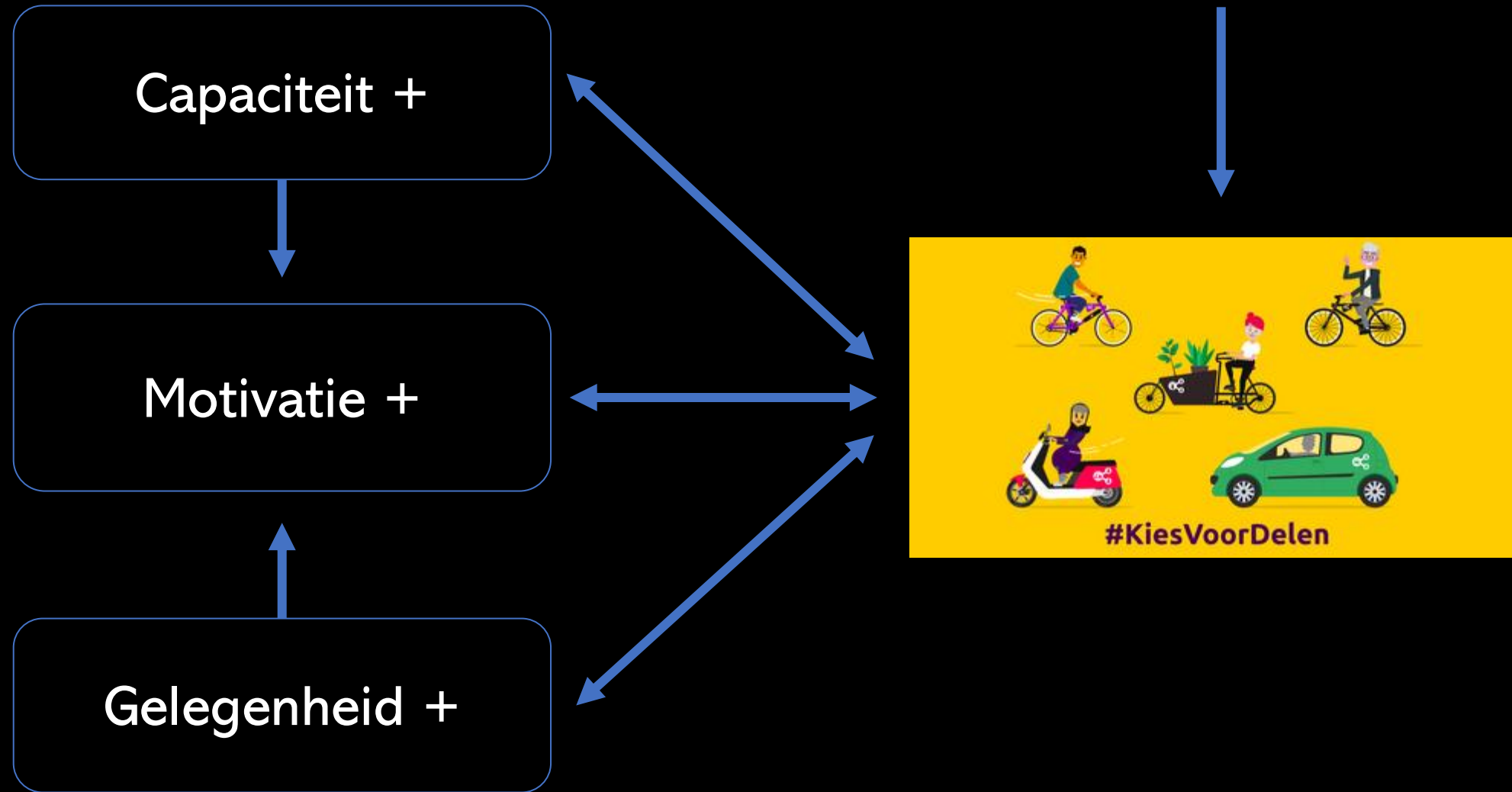
Ambassadeurs

Sociale marketing

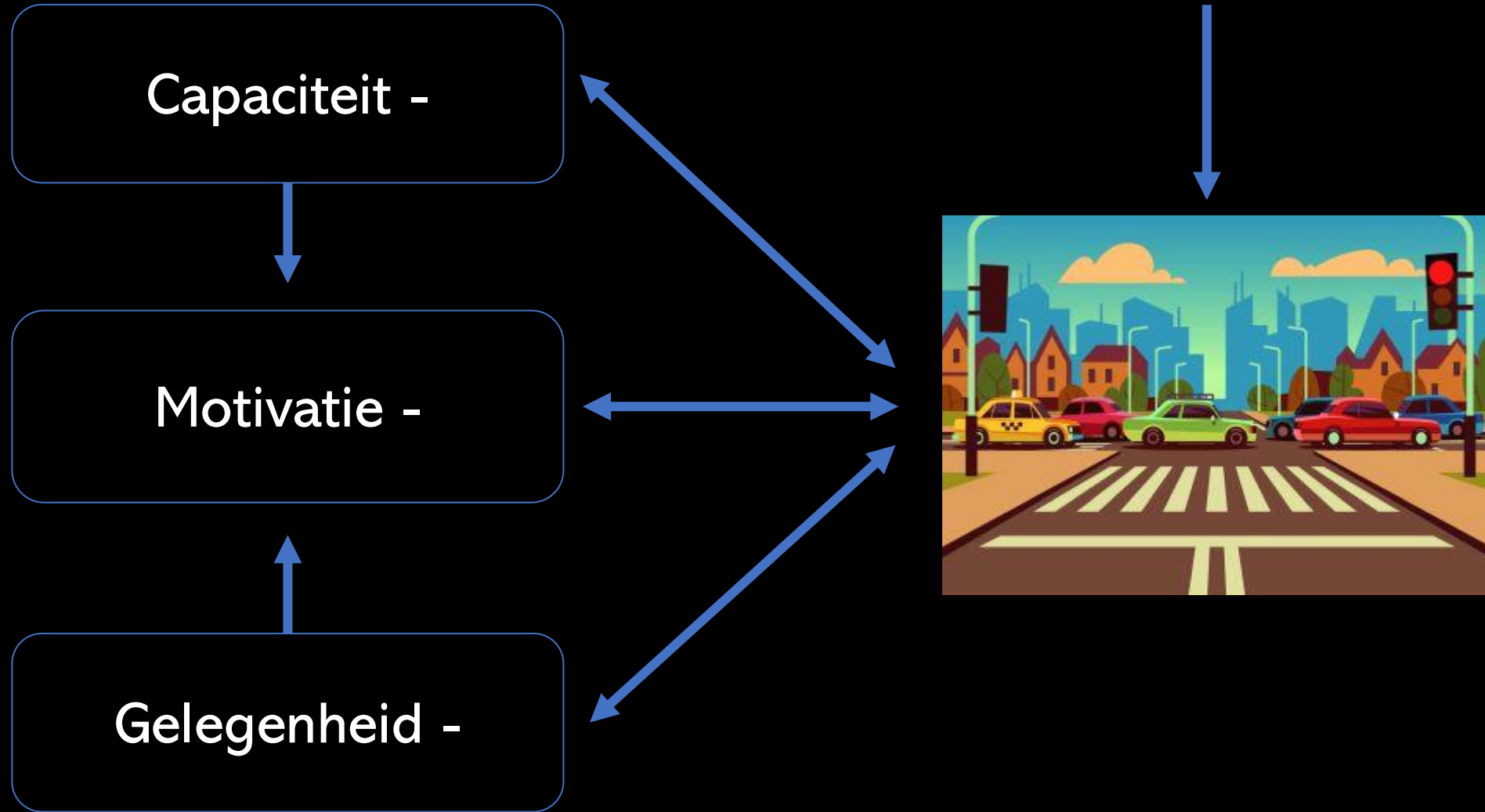
Subsidies

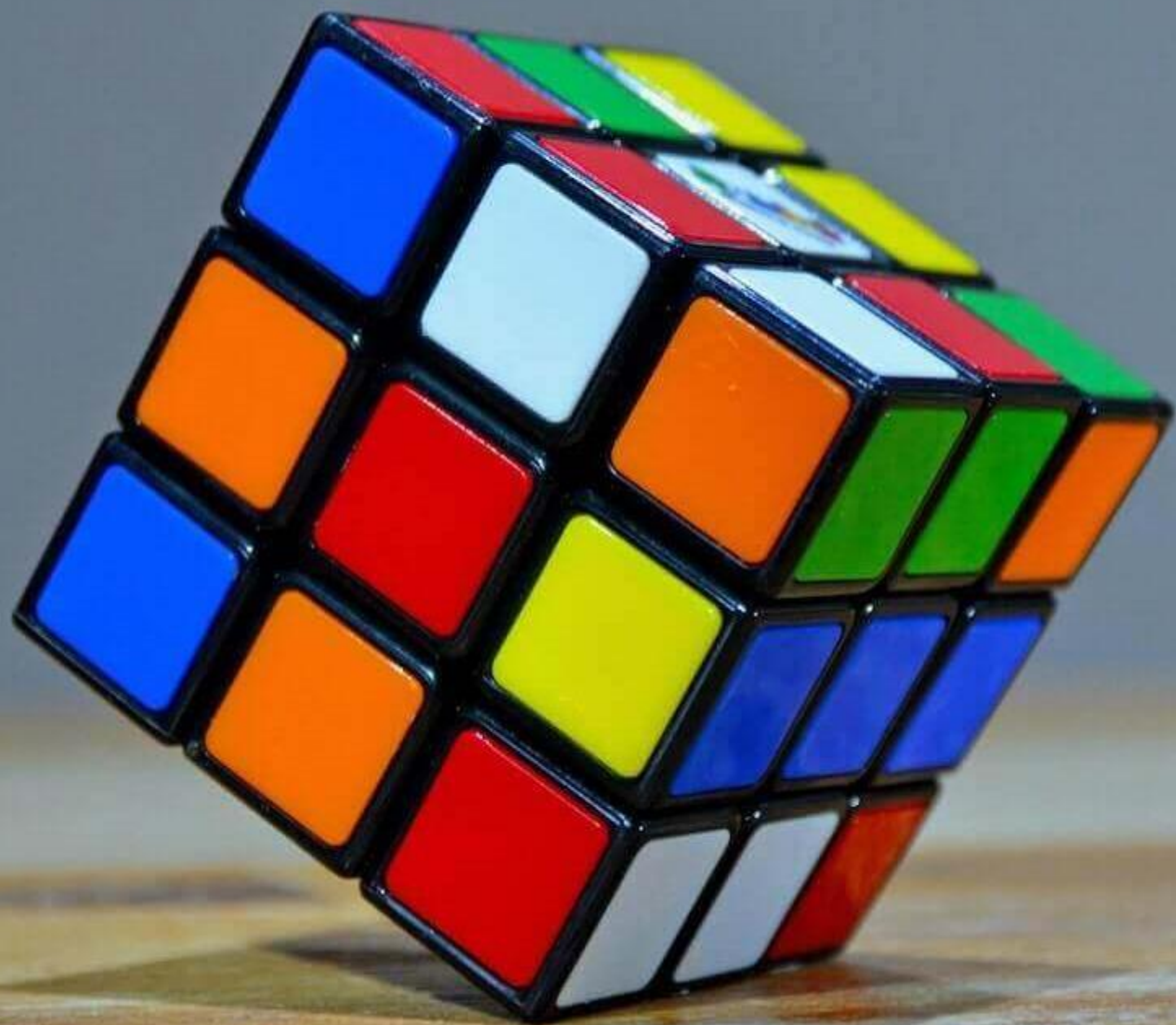
Beprijzing

Stimuleren nieuw gedrag

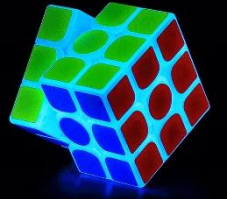

Losweken bestand gedrag

2 x 2 x 2

Met de autobezit

(On)Gewenst

Lopen en fietsen

Fysieke route

Sociale route

Fysieke route

Sociale route

1. Ongemak

3. Onbelangrijk

1. Gemak

3. Belangrijk

2.
Onaantrekkelijk

4. Abnormaal

2. Aantrekkelijk

4. Normaal

De juiste maatregelen selecteren?

- Welk **gedrag** willen we beïnvloeden?
- Bij welke **doelgroep**?
- In welke **context**?
- Met welk gedrags**doel**?
- Hoe lang hebben we de **tijd**?
- Tegen welke **investering**?
- Is er **draagvlak**?
 - Bij overheid, industrie en burgers?

